

Po Jugoslaviji

Leto 1940 prinese svobodno Slovenijo. Ministrski predsednik Dragiša Cvetković je poslal Slovencem o novem letu to-le razveseljivo voščilo: »Želja Slovencev, da tudi njihova pokrajina dobi popolno enakopravnost in svoj položaj v na novo preurejeni naši domovini, je popolnoma upravičena. Nadejam se, da bomo v nastopajočem letu to željo videli v celoti uresničeno.«

Komunizem — sama laž. Narodni voditelj dr. Korošec je v svojem voščilu Slovencem za novo leto poudaril tiste stvari, ki mu delajo skrb za nastopajoče leto. Na prvem mestu so komunisti. O njih je dr. Korošec to-le izjavil: »V vsaki državi je danes nevarnejši, notranji sovražnik nego zunanji. Proti zunanjim sovražnikom imamo Maginotove, Siegfriedove in Mannerheimove linije, proti notranjim sovražnikom pa imamo skoraj povsod le fronto slabosti, neodločnosti, obzirnosti, predvsem pa seveda velikanske nezrelosti. Ker so to pokvarjeni levičarski agitatorji potrebovali, so si izmislili, da ni več Sovjetije, temveč slovanska Rusija. In tisoč in tisoč ljudi je padlo na to pretkanost in jo ponavlja sedaj do presedenja. Mi vsi bi imeli radi slovansko Rusijo in Ruse, a ne maramo internacionalne Sovjetije in nekulturnega komunizma! Kaj je komunizem napravil iz nadarjenega in bistrega ruskega naroda, se najbolj vidi sedaj na Finskem! Namesto napredka in svobode vidimo vse sadove mračnega reakcionarstva. Vse jasneje se vidi, kako je komunizem lažnjiv. Namesto, da dela za mir, lujska na vojno, namesto demokracije, se drži najhujšega tiranstva, namesto polnih šol ima polne kaznilnice, namesto privatnih kapitalistov izrablja delavca do kosti državni kapitalizem. Kmete so dali zopet pod »fevdalno« knuto, ki se sedaj imenuje kolhoz namesto graščine in upravnik kolhoza namesto nekdanjega grofa in valpta. Vse laž! In vendar nasedejo tej laži tudi tisti, ki tega ne bi smeli. Mi smo slabi, neodločni, obzirni in nezreli!«

Dr. Mačekove napovedi in ugodna presoja položaja. »Hrvatski dnevnik«, glavno glasilo hrvatske seljačke stranke, je objavil politično izjavo voditelja Hrvatov, v ka-

teri pravi dr. Maček: »Imel sem mnogo dela s prenosom kompetenc na hrvatsko banovino. To delo še ni končano. Med drugim je že pred nami finančno vprašanje, katero mora biti rešeno, ker se živi zaenkrat hrvatska banovina od skupnega proračuna, kar je pa nekaj začasnega. Volilni zakon za hrvatski sabor je že dogotovljen. V novem letu se bodo vršile saborske volitve, ker je to zahteval hrvatskega naroda, ker predstavljajo te volitve potrebo in ker je razpis volitev bistvena točka od mene sklenjenega sporazuma. Sicer se pa razvija delo v vladi povsem normalno.«

Novice

Nov upravitelj dekanije Rogatec. Za upravitelja dekanije Rogatec je bil imenovan g. Julij Vajda, nadžupnik in duhovni svetovalec pri Sv. Križu na Slatini.

Železniški zavirač ob nogo. Pri premikanju vлека v Limbušu pri Mariboru je padel 40 letni železniški zavirač Franc Marin tako nesrečno, da se mu kolesa odrezala nogo.

Pes povzročil avtomobilsko nesrečo. Rudolf Zupan, ključavničarski mojster na Pobrežju pri Mariboru, se je odpeljal za božične praznike v avtomobilu z ženo in sinčkom ter sosedo Haričev v sosednjo Nemčijo, da je obiskal sorodnike. Ko se je zopet vračal, je pri Špilju skočil na preko ceste. Zupan, ki je sam šofiral, se je hotel izogniti psu, a je zadel v obcestno drevo. Pri sunku se je razbil prednji del avtomobila, vsi štirje potniki pa so dobili poškodbe in se zdravijo v mariborski bolnišnici.

Avtomobil poškodoval hlapca. Na Sp. Hudinja pri Celju blizu Pečuhove trgovine je pri izogibanju zadeli zadnji del tovornega avtomobila Gobčevega hlapca Ivana Šolince, ki je peljal dvo-vprežni voz po državni cesti proti Celju. Sunk je zlomil Šolincu, ki je šel poleg voza, tri rebra ter levo roko.

Občinski revež zmrazil v občestnem jarku. Na štefanovo zjutraj je našel čevljarski mojster Janjo Drevenšek v občestnem jarku pri cerkvi sv. Roka na Hajdini pri Ptujju zmrazilenega občinskega reveža Antona Golca s Hajdine.

Starika si prebila pri padcu lobanjo. 77 letna dninarica Marija Rebenšek iz Trnovelj pri Celju je padla tako nesrečno po stopnicah, da si je pre-

PRVA SKRB V NOVEM LETU:

da čimprej plačal celoletno naročnino za »Slov. gospodarja« 32 din, da bom imel hišo zavarovano in da bom prišel v seznam onih, ki se bodo želeli za velike in lepe dobitke nagradnega žrebanja!

bila lobanjo in so jo prepeleli v zelo resnem stanju v celjsko bolnišnico.

Avto hudo poškodoval raznašalec peciva. Pred bolnišnico v Celju je neki avto podrt 66 letnega prodajalca peciva Franca Esina iz Celja in mu je zlomila hrbtenico. Stanje poškodovanega je zelo resno.

Nesreča radi neprevidnega ravnanja z orožjem. Franc Herman, 13 letni sin dninarice iz Laškega, se je igral s samokresom, katerega je dobil od sošolca. Fantu se je orožje radi neprevidnosti sprožilo in krogla ga je zadela v dlan leve roke.

Smrtna nesreča radi skoka iz drvečega vлека. Šime Keran, 36 letni ladijski kurjač iz Sakusana pri Biogradu ob morju, se je vračal za božične praznike iz Belgije s vlakom v domovino. V letošnjem poletju mu je bila radi udara strele vpepeljena domačija in si je hotel z zaslužkom na morju zgraditi novo hišo. V polsnu je pihal v smeri proti Trbovljam iz drvečega vлека, ker je zamudil v Zidanem mostu prestop proti Zagrebu. Pri padcu si je prebil lobanjo ter obležal mrtav. Za dom in družino skrbni oče je imel s seboj božična darila za ženo in tri nedorošle otroke. Smrtno ponesrečenega so pokopali na pokopališču v Trbovljah.

Pes prepredil požarno nesrečo. V Potrebinovi hiši pri Sv. Križu blizu Litije so za praznike bolj močno zakurili v peči. Ko so se podali k počitku, je bilo v peči še nekaj žerjavice. Čev za odvajanje dima je speljana mimo trama, ki se je proti jutru vnel in razširil ogenj po podstrešju. Vsi v hiši prebivajoči so trdno spali in nihče ni opazil grozeče nesreče. Pes čuvaj pa je začel radi ognja skakati, cviliti ter lajati. Pasji lajež je prebudil stanovanca, šli so pogledat za vzrokom pasjega nemira, ter opazili ogenj. Posrečilo se jim je, da so pogasili z vodo že goreče tramovje v zadnjem trenutku.

POŽARI

V Košakih pri Mariboru je začela ob tretji uri v noči goriti hiša posestnika Ivana Janžekoviča. Ogenj je izbruhnil, ker se je vnelo tramovje za dimnikom. Škoda znaša okrog 3000 din.

Spomenik prodajalce prest

Na pokopališču Campo Santo v Genovi na italijanskem stoji svojaki nagrobnik za ta današnji čas. Katarina Campođenico, ki je prodajala po cestah preste, si je dala še pred svojo smrtjo postaviti nagrobni spomenik. Sama je izdelana iz kamna, držeč v rokah preste. Spomenik je naredil slaven genovski umetnik. Kar 66 let dolgo si je starka sleherni paro shranila za svoj nagrobni spomenik. Ko ji je bilo 86 let, je imela skupaj 200.000 lir, s katerimi si je mogla naročiti umetniški nagrobnik. Sama si je

V rdečem „raju“...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

Ukrajina! Pred boljševizmom je bila neizčrpna ruska žitnica, a danes v njej umira od glada najbednejši, popolnoma brezpravni, a vendar najštevilnejši razred ruskega naroda: potlačena, ponižana, prezrena kmetijska raja.

Kar koli ta raja pridela, mora izročiti državi, a za plačilo dobi bon (izkaznico), s katero ne more kupiti niti krompirja, ker ga ni v boljševiških živih kletih, niti kosa obleke, čeravno je kupec na pol nag, ker so boljševiške manufaktorne trgovine prazne, niti koščka dobrega, zdravega mesa, ker ga boljševiške mesnice ne morejo in ne smejo dati.

V hiši, ki je nekda bila bogata in srečna, je sedaj vse pusto, prazno, golo. Boljševiki so vse odnesli in odvedli: denar, konje, govedo, vozove, zrnje in — hčere.

Toda ostala je vera v Boga, globoko zasedrana v srca in duše teh trpinov. Z molitvijo na ustih umirajo. Ostalo je upanje v odrešenje. To jih vodi in

poživlja. Ono jih podžiga, da se čisto odločijo za brezupna junaška dejanja.

Ti trpini so junaki! Junak je stari Aleksej, junak njegov sin Fedor, junak jetični mladenič Peter Krilov, junakinja njegova sestra Nataša. Junak je vsak Ukrajinec, ker se ne boji trpljenja in smrti za svojo veliko domovino — Ukrajino.

Ali so tlačitelji kmetijskega ljudstva delavci? — Ne! Tudi ti so čisto popolnoma brezpravni. Tlačijo ga zločinci in delavski izrodki, kakor je Šubin, ki zaradi dveh — treh pridržanih rib s samokresom ubija očete revnih, izstradanih družin. Tlačil ga odpadniški kmetijski sin Klaus.

Revolucija, država, boljševizem naj bi nasdomestili Boga, dušo, družino! Usodna slepota, ki je v življenju doživela poraz! Klaus, ki je v drugih slučajih s topovskimi strelami uničil cele pokrajine, se zdrzne, ko pride pred Balto, ker je v tej vasi njegova rojstna hiša, tu so njegovi starši, brat in deklica, ki jo je nekda ljubil. Samo izrodki, ki so trenutno zadušili glas vesti, zagovarjajo boljševizacijo človeštva, brezbožno in brezdušno življenje, naravni zakon pa govori o Bogu, o duši, o domovini...

Za sol in »Gospodarja« se mora najti dnarja!

S krmo napolnjeni skedenj je vpepelil nočni ogenj v Prevaljah posestniku Mihaelu Motniku, p. d. Ovnu na Dolgi brdi. K sreči je prizanesla požarna nesreča poleg skednja stoječi hiši.

*

Zahvala »Slov. gospodarja« za izplačano zavarovalnino. Podpisani Sterniša Friderik, posestnik, Sv. Peter na Medvedovem selu, se zahvaljujem upravi »Slov. gospodarja« za izplačilo zavarovalnine 1000 din, katero mi je točno izplačala dne 10. oktobra 1939, ker mi je uničil ogenj stanovanjsko hišo dne 3. septembra 1939. Zato priporočam vsakomur, kateri še nima »Slov. gospodarja«, naj ga takoj naroči ter plača naročnino za celo leto 32 din, ker nihče ne ve, kje ga čaka nesreča. — Sv. Peter na Medvedovem selu, dne 27. decembra 1939. — Sterniša Friderik, posestnik.

Obrtniški učni tečaj. Mariborska poslovalnica Zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani namerava prirediti v kratkem v Mariboru sledeče strokovne tečaje: tečaj za kalkulacijo in sestavljanje proračunov za ključavničarsko stroko, tečaj za kovinarsko tvarinoznanstvo, mizarski risarski tečaj, tečaj za mizarsko kalkulacijo in sestavo proračunov, tečaj za mizarsko tvarinoznanstvo in tečaj za luženje lesa. Prijavitelj se je v pisarni poslovalnice v Vetrinjski 11, I. nadst., med dopoldnevnimi uradnimi urami. Zanimanci in zanimanke za šauerjev krojni tečaj, ki je bil v časopisih že večkrat razpisan, pa se zanj še niso prijavili, naj to čimprej storijo!

Važno za vse, ki imajo otroke. Davčna uprava v Celju razglasa, da morajo vsi oni davčni zavezanci, ki imajo tri, odnosno pet ali več otrok, še živih, starih izpod 21 let, radi pravilne odmere specialnega doprinosu k narodnemu obrambnemu skladu za leto 1940 vložiti pri davčni upravi v Celju prijavo in navesti rojstne podatke svojih otrok. Prav tako morajo izvesti prijave tudi oni, ki so imeli troje, odnosno več otrok, pa so jim pomrli. Prijave je kolkovati z 10 din. Tiskovine se dobe pri pristojnih občinah.

Važno za Savinjsčane! Svoječasno je bil ukinjen večerni vlak na progi Celje—Velenje. Namesto tega je vozil en vlak ob 19.5 in avtobus celjskih podjetij ob 20.30. Od 30. decembra pa je vpustav-

ljen zopet večerni vlak, ki vozi od osebnega vlaka, ki pride iz Ljubljane ob 20.35 v Celje. Vlak proti Velenju odpelje iz Celja ob 20.48 in pride v Velenje ob 21.55. Radi tega je bil s tem dnem ukinjen vlak, ki je doslej vozil iz Celja ob 19.05 in avtobus, ki je vozil v Mozirje ob 19.40.

Da bi tudi drugi... V Celju je tovarna »Metka«, katere lastnik je te dni zopet pokazal socialni čut do revežev. Za celjske reveže je daroval v denarju 3000 din in 800 metrov raznega blaga. Vsi obdarjeni ubogi se bodo pač z veseljem in hvaležnostjo spominjali svojega dobrotnika.

Se vedno poceni

prodajamo razno manufakturno blago, kakor: sukno za moške obleke, volneno in svilen blago za ženske obleke in neveste, barhente, flanele, pisano platno in druge tkanine. — Prosimo, obiščite nas! M. PŠENČNIK, manufakturna in modna trgovina, CELJE. 1922

Tovarni ob Muri. Na Muri stojita na jugoslovanski strani dve večji tovarni, in sicer tovarna lepenke v Čeršaku v občini St. Ilj ter tovarna papirja in lepenke na Sladkem vrhu v župniji Marja Snežna. Tovarna v Čeršaku žal nima nobene cestne zveze, po kateri bi lahko prevažala surovine in tovarniške izdelke po jugoslovanskem ozemlju do železniške postaje v St. Ilju. Dosedaj je morala tovarna prevažati vse blago v Čeršaku preko Mure potom broda, nato po nemškem ozemlju skozi Černišine in Geradorf na Spielfeld in tam preko mostu čez Muro in potem po državni cesti eno uro daleč na šentiljski kolodvor. Če to prevažanje po tujem ozemlju je bilo združeno vedno z velikimi sitnostmi za tovarno in za voznike. Na milost in nemilost so bili naši izročeni oblastnikom v drugi državi, ki je nazadnje res prepovedala prevoz. Radi tega je tovarna zaprosila bansko upravo, da bi izdala dovoljenje za zgraditev ceste od tovarne do banovinske ceste, ki veže St. Ilj z Marjo Snežno. Banska uprava je šla podjetju na roko posebno iz razloga, ker bi radi stalne ustavitve tovarne izgubilo okoli 150 delavskih domačih družin deło in kruh, vozniki pa zaslužek, občina doklade, država in banovina pa lepe davčne vsote, ki jih tovarna plačuje. Od jeseni dela okoli 50 delavcev, samih domačinov, pod vodstvom mariborskega okrajnega cestnega odbora na novi cesti, ki bo predvidoma v letu 1940 gotova in bo tako to podjetje osamosvojeno. Našli so se tu nekateri ljudje, ki škilijo vedno tja čez Muro, ki so na vse pretege rogovili proti tej novi cesti. Sedaj pa imajo dolg nos in sami vidijo, da je cesta tudi iz domačih gospo-

darskih razlogov bila krvavo potrebna. — Tudi tovarna na Sladkem vrhu nima prave cestne zveze z banovinsko cesto. Tudi tu je dala tovarna izdelati načrte za zgradbo nove ceste od tovarne do banovinske ceste. Tovarna na Sladkem vrhu ima žično železnico od št. Ilja do obratovališča. Če bi pa ta dovlačilnica iz kakršnih koli razlogov ne mogla obratovati, bi morala tudi ta tovarna obrat ustaviti. Tu je zaposlenih nad 250 delavskih družin. Predpriprave za zgradbo zvezne ceste k tej tovarni so že v teku.

Izredno huda zima. Izredno hud mrzaz ni samo na Finskem, ampak je zajel v drugi polovici minulega tedna vso Evropo. Na Slov. Štajerskem je beležil termometer 14 do 20 stopinj Celzija. Na Kranjskem nad 20 stopinj pod ničlo, in to predvsem po Gorenjskem. Tako hudega mraza kakor letos Slovenija ni doživela od leta 1929, ko se je pojavila neznosno ostra zima v začetku februarja in je kazal termometer celo do 25 stopinj pod ničlo. Huda zima ima za posledico precejšnje zamude vlakov.

Žrtev neznanih napadalcev. V Košakih pri Mariboru je postal žrtev neznanih napadalcev 25 letni opekarniški delavec Jožef Guštin, ki je obležal na cesti, zaboden v prsi. Hudo poškodovanega so oddali v mariborsko bolnišnico.

Ponočnjaško nasilje. Vinko Senekovič in Anton Splaner iz Srednjega Gašteraja v lenarškem okraju sta pobila v noči na hiši Jožefa Zveza v Srednjem Gašteraju 14 okenskih šip ter pomnila večna vrata. Kmalu za tem sta napadla po cesti se vračajočega posestnika Tomaža Kmetiča iz Zg. Gašteraja in sta ga hudo poškodovala z ročicami. Podivjana napadla so orožniki že izsledili.

Ukradeno razstrelivo. V Bresternici v župniji Kamnica pri Mariboru je vlomil neznanec v barako pri kamnolomu, iz katerega odvažal kamenje tvrdka Gabrijelčič. Storilec je odnesel iz barake večje količine razstreliva in povzročil precejšnjo škodo.

Najstrožje obsodbe vreden uboj. Žalibog je ponekod z alkoholom podžgana posurovelost dosegla stopnjo med brezbožnimi boljševiki. Pri Sv. Urbanu pod Ptujem je prišlo pred farno cerkvijo do prepira, med katerim je dobil 27 letni posestniški sin Franc Kramberger iz Desincev dva smrtna zabodljaja. Imel je še toliko moči, da se je zavlekel v bližnjo gostilno, kjer je umrl. Udeleženci prepira in pretepa so se pri pogledu na kri ter smrt razleteli na vse strani. Ubijalec Franc Pšajd, 25 letni viničarski sin iz Ločkega vrha, se je sam javil oblasti.

1.

Vroče julijsko sonce je sipalo svoje žarke na mirno Dnjestrovsko gladino, katero so tu in tam presekali divji vrtinci. Obali velike reke sta se vse bolj oddaljevali druga od druge in širili strugo, da bi velika množina vode imela čim več prostora in bi se lažje valila v bližnje morje. Ona tanka, sivkasta črta v daljavi, brez dreves in valovitosti, je Romunija, žitorodna zemlja Besarabije; pred vojno je bila ruska, a danes je to zemlja, v kateri so ljudje svobodni in srečni, ker ne čutijo boljševiškega jarma.

A ta, iz naplavljenega peska nastala obala, porasla z vrbami, ki s svojimi vejami segajo v vodo, jo zaustavljajo v teku ter tvorijo majhne vrtince. Je zemlja tlačanstva, groze in smrti. To je del rdečega boljševiškega carstva, ki ne pozna Boga, ne duše, ne družine in ne prizna posameznika, temveč človeško maso (množino), ki mora dihati, misliti, delati po komandi peščice zločinskih izrodov.

Ukrajina pripada Zvezi sovjetskih republik, ki jo vodi in strahuje nekronani rdeči car po svojih hlapčevskih rdečih sodrugih.

Ob obali na ruski strani plava dvajset težkih ribiških ladij. V vsaki sedita po dva moža. Ladje se bližajo kraju, ki služi za pristanišče ribiške vasi Balta.

Vas Balta, ki šteje kakih dvesto lesenih hiš, je za dobrih pet sto metrov oddaljena od reke. Koče so si precej podobne. Le ena je nekoliko večja — cerkva. Njen zvonik se za nekaj metrov dviga nad strehe koč in kraljuje nad okolico.

Okrog vasi se na vse strani razprostira ravnina. Na eni strani sega do reke, na drugih straneh pa se izgublja v daljavi, ki se je zdela brezkončna. Med hišami in okrog vasi stojijo visoke jablane, ki so kakor kaki nepremični stražarji. To so edina drevesa. Vsa ravan je bila enolična, brez dreves. Kamor se ozre oko, povsod vidi samo obširna polja.

Ladje so se polagoma bližale pristanišču. Okrog njih se je naglo sukal motorni čoln z mitraljezo na prednjem koncu in posadko štirih mož, ki so imeli puške pripravljene za strel.

Ta varnostna priprava je zato, da katera ladja ne bi poskusila pobegniti. Druga obala je namreč bila romunska. Bližina meje bi morda zapeljala

dala tudi vklesati te-le besede: »S prodajo zemelj in prest na mnogih trgih v Genovi, ob vsakem vremenu, če je bila burja ali je sijalo sonce ali če je bilo ko iz škafa. S tem sem svoji materi služila kruh. Od tega bornega zaslužka sem si nastrgala še toliko skupaj, da se bom ohranila spomenu poznejših časov. To sem storila jaz, stara pristanjska prodajalka Katarina Campodonico, ki so mi rekli kmetica. Molite zame!« Tri leta je starka vsak dan hodila ogledovat svoj spomenik na grob, ki so jo vanj potem pokopali.

*

Zelo hudo obstreljen. Starejši Zupanč iz Hajdine se je po predaji posesti sinu priženil na večjo kmetijo v Velovljek pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. V svoji zidnici v Velovljeku je Zupanč iz ljubosumnosti obstrelil 22 letnega Konrada Viličnika in ga zadel v desno roko ter pleča.

Strel skozi prsa. V Račah pri Pragerskem je dobil kroglo skozi prsa 30 letni Josip Pogorelec, katerega so prepejali v resnem stanju v mari-borsko bolnišnico, kjer je tudi umrl.

Brezsrčen avtomobilist. Na cesti pri Strančah v okolici Slov. Konjic so našli na cesti mrtvega neznanca, o katerem so pozneje ugotovili, da gre za 26 letnega Bosanca M. Marelija iz Travnika. Povozi ga je v noči neznan avto in odrzel naprej, ne da bi se zmenil za poškodovanega, ki je umrl na posledicah padca.

Pijanost in podivjanost povzročila pokolj. Od žganja okajeni Tone Skubic iz Debeč pri Višnji gori na Kranjskem se je podal v Smartno. Tam se je srečal z bratoma Lojzom ter Viktorjem Rupar, s katerima je imel še neporavnane račune. Ob srečanju se je trojica stopila in v tepežu je imel nesrečni nož glavno besedo. Lojze Rupar je kmalu padel na tla ter obležal. Njegov brat Viktor je poklical sosede na pomoč, ki so hudo ranjenega prepejali k zdravniku in ta je odredil prevoz v ljubljansko bolnišnico. Toneta Skubica so orožniki zaprli s prerezano roko in razbitim kolenom. Tudi Viktor Rupar je odnesel iz spopada več ran. Nečuten pokolj za najlepše božične praznike je močno ogorčil prebivalstvo.

Uboj v silobranu. 25 letni Ernest Perc, delavec iz Loga pri Pilštanju, je izzival ter razgrajal v noči pred hišo Antona Jokana na Logu. Razgrajča so Jokanovi mirili in ga prosili, naj se odstrani, a ni ubogal, ampak je grozil z nožem ter je suval Franca Jokana in ga s pestjo udaril po glavi. Razgrajč je razbil okno na hiši ter hotel vdreti vanjo. V skrajni razburjenosti in zmedbi je potegnil Franc Joka nož, sunil Perca v vrat ter zbežal, ker se je bal napadalca, kateri je stiskal v roki odprt nož. Perc je še tekel kakih sto korakov za Jokanom, nakar se je zgrudil ter obležal mrtev. Joka zatrjuje, da je sunil napadalca v silobranu, ko je videl, da hoče razgrajč nasilnim potom vdreti v hišo.

Razbojnik Haca je v Savinjski dolini. Na Polzeli je bilo neko dekle obstreljeno od neznanca, kakor je »Slov. gospodar« žele poročal, ki se je peljal na kolesu ponoči brez luči, pa ga je dekle na to opozorilo. Neznavec je potegnil samokres in ustrelil dekle v nogo. Te dni pa je neko dekle v št. Petru v Savinjski dolini prepoznalo zločinca Ha-

ceja, ki se je peljal na kolesu po državni cesti proti Celju. Dekle je to naznanilo orožnikom, ki pa doslej še niso mogli prijeti zločinca. Pač pa so dognali, da se vozil Haca s kolesom, ki ga je bil ukradel nekemu uradniku v Celju. Kolo je znamke »Viktoria«, vredno 1500 din in nosi evidenčno številko 2-29181/3. Upanje pa je, da bo razbojnik kmalu na varnem.

Obsodba radi Kajnovoga zločina. Celjsko okrožno sodišče je obsodilo na dve in pol leta težke

Na tisoče žrtev potresne nesreče

V noči 27. decembra je zadela turško republiko od njenega obstoja doslej največja potresna nesreča. Dvanajst mest in okoli 80 vasi je hudo prizadetih. Največ je trpelo mesto Ersingjan, katero šteje 100.000 prebivalcev. Mesto je skoraj popolnoma uničeno. Ena sama razvalina je pokrajina med mestoma Sivas in Tokat, kjer ni ostala niti ena hiša cela. Ob Črnem morju sta največ trpeli mesti Tokat in Amasin.

Potresnih sunkov je bilo sedem in so sledili drug za drugim. Grozna nesreča je bila tem hujša, ker je doletela Turčijo v noči ter v zelo hudem mrazu. Ljudje prizadetih krajev so bili povsem zmedeni, bežali so napol oblečeni ven iz mest in vasi, da so si oteli vsaj golo življenje.

Na mnogih krajih so izbruhnili požari, zlasti v mestih, kjer so popokale plinske cevi.

PRIJATELJU SE NISEM POVEDAL,
da se naj takoj naroči na »Slovenskega gospodarja«!

ječe 27 letnega posestnikovega sina iz Belega potoka pri Frankolovem, ker je v pijanosti 12. novembra smrtno zabodel z nožem svojega 18 letnega brata Alojza.

12 mest s 15.000 do 40.000 prebivalci je uničenih in cenijo število človeških žrtev na 40.000.

V mnogih od potresa obiskanih krajih je že nastala lakota, katero strehe oropano prebivalstvo tem hujše občuti pri vetrovnem mrazu.

Vlada je organizirala poseben odbor, ki je prevzel pomožno akcijo, kateri se je pridružilo tudi vojaštvo.

Predsednik turške republike Izmet Ineni se je podal v potresno ozemlje, da osebno nadzoruje reševalna dela.

Poleg silnega potresa v Turčiji in manjšega v francoskem in španskem Maroku v severni Afriki, so občutili iste potresne sunke tudi v severni in srednji Ameriki. Potres v Ameriki pa ni zahteval žrtev in ni povzročil večje škode.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Gospod rogaški dekan in nadžupnik na zadnji poti. Pogreb blagopokojnega g. dekana in nadžupnika Jožefa Zekarja se je vršil v Rogatcu 27. decembra ob desetih dopoldne. Prijubljenemu dušnemu pastirju je posodilo zadnjo pot poleg ljudskih množic 23 duhovnih sobratov iz štirih škofij. Pogrebne svečanosti je vodil kot naddekan g. dr. Ivan Zagar, stolni kanonik iz Maribora. V govoru v cerkvi je izrekel sožalje domačim vernikom in dekanijski duhovščini v imenu g. škofa. Poslovilne besede ob odprtem grobu je govoril g. Anton Štefancloza, šolski upravitelj v Gabrju, ki je poudarjal ljubezen rajnega g. dekana do šole. Ganljiva sta bila poslovilna govora dveh učencev rogaške in gabrške šole. Ko so od-

peli šolarji žalostinki, se je začelo številno zadnje spremstvo razhajati, želeč dobremu gospodu dekantu večni mir in vsmrtno plačilo!

Ugleden obrtnik in posestnik umrl. V Turnišču v Prekmurju je umrl na Štefanovo Ivan Koren, ugleden obrtnik in posestnik, v starosti 41 let. Pred nekaj leti se je že deloma na Golniku pod skrbno nego zdravnikov pozdravil. Ko pa je začel zidati lasten dom, je prenaporno ter skrbno delo izčrpalo njegove moči do skrajnosti ter ga ponovno navezalo na bolniško posteljo, s katere se ni več dvignil, dokler ni v terek v ljubljanski bolnišnici zapri oči k večnemu počitku. Zapustil je dva nepreskrbljena otroka ter bolno ženo, katerim izrekamo svoje sožalje! — Ivanu,

Spomenik miru

V teh nemirnih časih se zdi res čudno, če človek čita v listih, da so nekje v Evropi slavili »spomenik miru«. In vendar se je to zgodilo. Pred 25 leti, 6. avgusta 1914, so v mestecu Eddi na norveško-švedski meji odkrili velik granitni spomenik, ki prikazuje bratstvo norveškega in švedskega naroda. Ob 25 letnici so spomenik obiskali predstavniki obeh narodov in držav in eden izmed slavnostnih govornikov je izjavil, da smatrajo skandinavske države nauk, ki proglašajo vojno za naraven pojav, za veliko zablodo in zmoto. Vsi spori se

može na tej ali oni ladji in bi naglo odveslali proti drugemu bregu — v svobodo. Spočetka so se taki poskusi česče ponavljali, a bili so brezuspešni. Takoj so zaregljale mitraljeze in sejale smrt, a ladje teh nesrečnikov so same odplule proti Črnemu morju s trupli svojih gospodarjev na dnu.

Nobena ladja ni smela zaostati za drugimi, da bi se morda ne skrila med gostimi vejami, ki so se gale daleč nad vodo in tam ostala do noči, ko bi lastniki mogli nalovljene ribe skrivaj iztovoriti in jih spraviti na svoje domove. Nobena košara, polna rib, ni bila niti za ribiče same, niti za vaško državno skladišče, temveč za delavce v Jaski, kjer so topilnice in livarne jekla. Tam nenehoma izdelujejo lokomotive, topove, stroje, kmetijsko orodje, kakor je določeno v petletnem načrtu. Ta načrt, kakor trdijo voditelji Zveze sovjetskih republik, bo pripomogel do tega, da bo v rdeči Rusiji vsega v izobilju in da bo zavladovala družabna sreča, ki jo s tako trdovratnostjo iščejo boljševiški apostoli.

Ladje so medtem dospele do pristanišča in so zavile proti obrežju. Vrstile so se tesno druga za drugo. Možje so molče veslali in ubito strmeli pred se. Bili so ko kolesa velikega stroja, ki se istočasno

zavrtijo, ko en gib spravi stroj v pogon. Delali so brez lastne volje kot roboti.

A vendar se ti ribiči kakor tudi kmetje v Balti in ostali prebivalci obširne ravnine, ki se imenuje Ukrajina, niso odrekli misli, da se bodo nekega dne iztrgali iz tega suženjstva. Že dve desetletji ječijo pod boljševiškim jarmom. Garajo ko živine. Njihovi žledci so dan za dnem prazni, ker dobijo za težavno delo, ki ga vršijo na reki, samo za prgišče v vodi kuhane moke in suhega sočivja, kar pojedjo že zjutraj pred odhodom.

Skoraj vsak izmed njih ima v vasi ženo in deco, ki ravno tako stradajo in so na pol nagi ko oni. A to zato, ker hrano, obleko, obuvalo in drugo dobivajo iz sovjetskega skladišča, ki je ali prazno, ali pa noče dati za bone, ki jih oni dobivajo od načelnika v zameno za svoj ribolov.

Ljudski komisar v Odesi, v velikem pristaniškem mestu ob Črnem morju, je pooblastil predsednika vaškega sovjeta v Balti, da do spomladi sme dati ribičem za plačilo bone in mahten del njihovega lova. Ker pa je medtem kuga uničila skoraj vso govejo živino in mesa ni bilo mogoče dobiti, je prišla druga naredba, da se morajo vse dnjestrske ribe od-

Seznam darov

za žrebanje

„Slovenskega gospodarja“

Skupna vrednost nagrad
nad 30.000!

Seznam darov še ni zaključen, toda danes že vam lahko sporočamo, da imamo pripravljenih že veliko število nagrad! Žrebanje se vrši dne 12. februarja 1940.

Prva, vrhovna, nagrada je 5000 din, druga nagrada je moško kolo.

2 nagradi 500 din v gotovini.

10 nagrad: blago za moške obleke.

10 nagrad: blago za ženske obleke.

50 nagrad: razno blago za perilo in obleke.

10 nagrad: razne gospodarske in gospodinjске potrebšćine.

20 nagrad: naličnih peres.

100 nagrad: Koledar Slov. gospodarja.

100 nagrad: prosta izbira katere koli vezane knjige Cirilove knjižnice.

200 nagrad: prosta naročnina katerega koli našega lista: »Nedelja«, »Kmečka žena«, »Kraljestvo božje« za leto 1940.

Za žrebanje bo imel pravico vsak dose-danji in novi naročnik Slov. gospodarja, ki bo do 31. januarja 1940 plačal celoletno naročnino 32 din.

Vsakemu naročniku, ki plača celoletno, pa dajemo še brezplačno zavarovanje njegove hiše za slučaj požarne nesreče.

dolgoletnemu naročniku »Slov. gospodarja«, pa naj bo lahka slovenska zemlja, katero je tako iskreno ljubil!

50 letni naročnik »Slov. gospodarja« umrl. V Zg. Zorjavcih pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je umrl posestnik Ivan Vohel, ki je bil 30 let zvest naročnik »Slovenskega gospodarja«. Rajni je bil veren katoličan in posebno vnet častilec Srca Jezusovega. Zapušča ženo, omoženo hčerko in sin-ka. Naj počiva v miru!

premiti v Jasko. Delavci, ki že itak nimajo dovolj kruha, ker je bila prejšnja žetev zelo slaba, ne smejo trpeti še v mesu pomanjkanja. Ker ni drugega mesa, morajo dobiti ribe v izobilju. Glavno je, da oni imajo dovolj hrane, da bo tako mogoče izvesti petletni načrt.

A ti ribiči, ščetinastih brad, golih nog, pravi suž-nji komunističnega sveta — kar so splošno tudi vsi drugi delavci — ti ribiči, ki zakrivajo svoja izmoz-gana telesa z raztrganimi ruskimi bluzami, mislijo na stare čase, ko so bili srečni v krogu žen in otrok in niso vedeli, kaj je glad, ker so se smeli po mili volji najesti mehkega ribjega mesa in belega kruha.

V starih, srečnih časih je pri vsaki hiši v kotu velike sobe stala sveta podoba in pred njo je visela mala svetilka. Zdaj je drugače. Svetilka je ugasnila, sveta podoba izginila. Sveta podoba, ki bi jo boljševiški priganjači našli v hiši, bi bila zadosten vzrok, da bi Gregor Šubin, predsednik vaškega sovjeta no-slal poveljarja družine v odeške zapore z obtožbo, da je v svoji hiši skrival znak praznoverja. Zato oni, ki verujejo v Boga, skrivajo svojo vero v globino srca, a njihove ustnice so med molitvijo nepremične.

Okrog po svetu

Papež Pij XII. vrnil italijanski kraljevski dvojici obisk. Naš list je poročal, da je bil italijanski kraljevski par 21. decembra od papeža sprejet ob priliki uradnega obiska v slovesno avdienco. Sv. oče je vrnil vladarski dvojici obisk 28. decembra, kar se je zgodilo prvič po letu 1870. Ko je stopil vrhovni poglavar Cerkve po tolikih letih prvič na italijanska tla, je bil pozdravljen od stotisočere množice in sprejet z najvišjimi častmi. Rim je bil ob tej priliki ves v papeževih ter državnih zastavah. Na poti iz Vatikana do kraljevega gradu Kvirinala je tvorilo častno stražo italijansko vojaštvo. Slovesni spre-ved s papežem je zapustil Vatikan ob 10. uri dopoldne, nakar so na glas zvona iz cerkve sv. Petra zazvonili vsi zvonovi po celem Rimu. V kraljevem dvorcu je pričakal med sviranjem godb papeža kralj in cesar V. Emanuel s princji, z zunanjim ministrom grofom Cianom in z drugimi najvišjimi dostojanstveniki. — Srečanje obeh vladarjev je bilo pristrčno ter polno spoštovanja. Papež je pred paulinsko kapelo blagoslovil z blagoslovljeno vodo pri-sotne, vstopil v kapelo, počastil Najsvetejše in krenil s spremstvom v bogato okrašeno prestolno dvorano. Tam se je vršil polurni razgovor s kraljevskim pa-rom. Papež je sedel na prestolu, italijan-ski kralj in cesar ter kraljica pa sta se vsedla desno in levo od njega. Po pogo-voru so bile kraljevskemu paru predstavl-jene osebnosti iz papeževskega spremstva, nakar se je poglavar sv. Cerkve poslovil od Kvirinala ter krenil nazaj v Vatikan med navdušenim vzklikanjem ljudskih množic. Kratko označenemu papeževemu obisku pripisujejo po vsem kulturnem svetu največji pomen.

Stalni svet Balkanske zveze se bo sestal v Beogradu dne 7. januarja. Posvetovanja bodo trajala tri do štiri dni. Pri tej priliki bo govor o skupni obrambi za primer, da bi kateri koli balkanski državi grozila ne-varnost neizzvanega napada.

V sedmih tednih se je zgodilo v Nemčiji devet velikih železniških nesreč. V Nemčiji so doživeli v teku sedmih tednov 9 veli-kih železniških nesreč, ki so zahtevale

čez 300 mrtvih in 400 ranjenih. Številne nesreče so posledica slabega železniškega materiala, ker je Nemčija zadnja leta po-svečala vso skrb samo oborožitvi in av-tomobilskemu prometu, ali pa je iskati vzrok v nezadovoljnejših s sedanji raz-merami v Nemčiji, ki si hočejo dati du-ška nezadovoljnosti s povzročanjem ve-likih nesreč. Nesreče na nemških železni-
cah so se dogajale na spodaj navedenih dneh in priznavajo Nemci sami naslednje žrtve: 4. novembra, Stuttgart: mrtvih 7, ranjenih 11; 12. novembra, Oppeln: mrt-
vih 43, ranjenih 60; 19. novembra, Span-dau: mrtvih 9, ranjenih 20; 26. novem-
bra, Frankfurt: mrtvih 11, ranjenih 17; 1. decembra, Dortmund: mrtvih 14, ra-
njenih 17; 10. decembra, Wöklabrück: mrtvih 19, ranjenih 7; 13. decembra, Ha-gen: mrtvih 17, ranjenih 41; 21. decem-
bra, Genthin: mrtvih 150, ranjenih 200; 22. decembra Marksdorf: mrtvih 30, ra-
njenih 40.

Moč in oborožitev Belgije. Ker je Belgija še vedno v stalni nevarnosti, da bo dož-vela z Nizozemsko vred napad, je doslej mobilizirala dva razreda rezervistov in še-je belgijska armada, ki je vsa razmeščena po trdnjavah in na obrambnih postojan-kah, skupno 650.000 moč. V primeru po-trebe je koj mogoče mobilizirati še tretji razred rezervistov, ki so vsi še posebno usposobljeni. Tudi belgijsko orožje je tako izpopolneno, da spada po svoji kakovosti med najboljše na svetu.

Odklonjena pomoč. Kakor poroča angle-ški list »Universe«, se je papež Pij XII. potrudil, da bi prebivalstvo Poljske, ki je prišlo pod oblast Nemčije, dobilo pomoč v živilih in zdravilih. Amerika je to pomoč obljubila in italijanske ladje bi bile živila in druga pomožna sredstva prepeljale v Evropo. Razdelitev živil in zdravil bi naj izvedel švicarski ali italijanski »Rdeči križ« pod nadzorstvom naročne socialistične ob-lasti. Toda oblast je to pomoč odklonila.

Usoda duhovnikov na Poljskem. Znaní pariški katoliški list »La Croix« (»Križ«) poroča, da je nemško narodno socialistično oblastvo v nekdanjem poljskem mestu Lublinu dalo zapreti škofa monsignora

Ukrajinske ribiče in kmete poživlja upanje, da bodo nekega dne izgnani njihovi boljševiški tlačitelji in tedaj se bo v njihovo domovino vrnila svoboda vere, dela in življenja. Moč njihovih nasprotnikov je sicer velika, toda kaj to pomeni pred Bogom, ki je vsemogočen! ...

Možje v motornem čolnu imajo na svojih kapah rdečo zvezdo. Glasno govorijo, se smejejo, kadijo, pojejo. Boljševik, ki drži krmilo, je sam Gregor Šubin, bivši pristaniški delavec iz Odese, že od začetka revolucije član komunistične stranke. Bil je močitelj potisnjenih ramen, zabuhlega, rdečega obraza, hlad-nega, divjega pogleda. Na vesti je imel celo vrsto umorov. Pristaše bivših belih je na hitro roko spravi-l na drugi svet. Brez sodnega postopanja jih je po-streljal s samokresom kar na ulici ali na njihovih domovih.

Že od začetka boljševiškega prevrata je Šubin strahoval Balto. S svojo krvoločnostjo je v prebi-valcih vzbudil tak strah, da kdor ga od daleč vidi, se skrije v najtemnejši kot svoje kočje. Pred njim vsi beže: možje, žene in deca. On ve za to in je ponosen na strah, ki ga povzroča.

(Dalje sledi)

dajo rešiti mirno in v sporazumu na podlagi naravnega razvoja, ne pa nasilno z mečem. Orožje je pozvano, da rešuje vprašanje vojne, a ne miru, je dejal mi-nister Sandler.

Krožnik za lažirčno deco

Da bi majhna otrok-je vzpodbujali k jedi, je ne-ka vzgojiteljica izumila krožnik iz stekla, ki ima na dnu okvir. V ta okvir se lahko porinejo različ-ne slike, tako da je otrok radoveden, kaj bo videl, ko bo krožnik iz-praznil. Izumiteljica me-ni, da sta otroška rado-vednost in veselje do slik večja nego odpor proti jedi.